І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 236. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 8-го ГРУДНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 8, 1959 No. 236. VOL. LXVI.

ДЕМОКРАТИ БАЖАЮТЬ УСПІХУ ПРЕЗИДЕНТОВІ, АЛЕ КРИТИКУЮТЬ ЙОГО ПОЛІТИКУ

Ню Йорк. — В неділю 6-го грудня ц. р., закінчилися тут збори демократичної Крайової Дорадчої Ради, що тривали від минулого тижня, і що в них взяли участь найвидатніші представники демократичної партії. У вислідї відбутих нарад проголошено у формі окремої деклярації проєкт партійної плятформи на 1960 рік, в якій накреслено напрямні внутрішньої і закордонної політики ЗДА. Водночас із цим в деклярації скритиковано гостро внутрішню і зокрема закордонну політику теперішнього республіканського уряду, очолюваного през. Айзенгавером. — Стверджуючи, що із місією доброї волі през. Айзенгавера, який під сучасну пору відбуває подорож по 11 країнах світу, пов'язані надії американського народу на успіх цієї поїздки, демократична Дорадча Рада підкреслила водночас із цим, що такі поїздки доброї волі не можуть заступити здорової і продуманої політики спрямованої на досягнення тривалих умов миру. Згідно із дальшим ствердженням деклярації, опинилися ЗДА у важкій зовнішньо-політичній ситуації тому, що республіканський провід вважає гроші важливішими від мілітарної безпеки країни. Дискусія в справах закордонної політики, ведена під час зборів Дорадчої Ради, була набагато гостріша від критики, сформульованої в деклярації. У прийнятій деклярації накреслено також напрямні демократичної політики в ділянці виховання, програми громадянських прав, охорони перед страйками, що можуть бути загрозливими для країни і вирішено добиватися підвищення пенсій з титулу соціяльного забезпечення та підвищення мінімальної платні з 1 доляра на 1.25 дол. на годину. У зборах демократичної Дорадчої Ради взяли участь м. ін. Адлей Стівенсон, сенатор Стюарт Саймінгтон, сенатор Гюберт Гомфрі, губ. Едмунд Бравн із Каліфорнії, губернатор Ню Джерзі Роберт Майнер і губернатор Мишиґену Меннен Вільямс, та сенатор Джан Ф. Кеннеді. Не було на цьому з'їзді демократичних лідерів сенатора з Тексасу Линдона Б. Джансона, який, хоч і вибраний до дорадчої ради, то не визнає її і не бере участи в її працях. Не було на цих зборах і спікера Палати Репрезентантів Сема Рейбирна. На зборах прийнято м. ін. ухвалу про організацію Крайової Ради Миру, яка мала б бути створена поруч Комісії Атомової Енергії, і мала б здавати звіти безпосередньо Президентові. В іншій резолюції гостро скритиковано політику високих військових і підтримування республіканським урядом великих корпорацій.

Пропонують зорганізувати пост „державного суперсекретаря"

Вашингтон. — Голова сенатської підкомісії урядових справ сенатор Генрі М. Джексон повідомив, що ним очолювана підкомісія пропонує зорганізувати новий пост „державного суперсекретаря", що був би міністром закордонних справ і міг би відбувати поїздки закордон в справах свого ресорту. Новий „державний суперсекретар" мав би під собою асистентів в ранзі членів кабінету. Звіт цієї підкомісії має дати матеріял для переслухань, які мають відбутися в Сенаті в справі, як уряд вирішує проблему крайової безпеки. В цьому звіті критикується той факт, що зачасто змінюються високі урядовці в Пентагоні. Пост секретаря оборони зорганізовано в 1947 році, і від того часу вже сьомий секретар оборони почав урядувати два дні тому, коли Гейтс перейняв те становище від МекЕлроя, який відійшов до приватної праці. У звіті рекомендується, щоб Президент кожного року подавав звіт про довготермінові стратегічні потреби і ресурси. Переслухання урядових і приватних осіб почнуться в січні 1960 року. Підготований звіт підкомісії має „сотки нових ідей", бо він інтервював понад 200 осіб, між якими були і члени кабінету, та високі давніші урядовці.

Бальон-сателіт передаватиме радіові вісті між ЗДА і Европою

Вашинґтон. — Крайова Аеронавтична Адміністрація повідомляє, що на весні 1960-го року плянується випустити бальон-сателіт, який був би передавчою стацією для радіових авдицій між східнім узбережжям ЗДА та Европою та Гаваями і західнім узбережжям ЗДА. Це повідомлення є незвичайне, бо адміністрація звичайно не повідомляє про свої пляни на таку довгу мету, але це зроблено тому, щоб заохотити науковців в Европі до участи в цьому експерименті. Аґенція повідомляє, що вже відбувається виміна думок в цій справі з деякими західньо-німецькими та анґлійськими науковцями.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** проголосив Тиждень Людських Прав, який має початися 10-го грудня. Президент закликає американців завжди бути готовими виступити в обороні людських прав і наполегливо працювати в тому напрямі, щоб всюди в світі запанували воля та справедливість. В проклямації пригадується, що це — 11-ті роковини підписання деклярації про людські права Об'єднаними Націями і 168-роковини прийняття закону про охорону людських прав („Вил оф Райтс").

● **Департамент Праці** передбачає, що наприкінці цього року і напочатку наступного року число затруднених у фабриках збільшиться, якщо буде доволі сталі. В Бріджпорті, і Ню Брітейн, Конектікат, в Луїсвіллі, Кентаки, і в Олбані, Трой, Н. Й., число затруднених зросло, і тому ті міста скреслено зі списка міст із великим числом безробітних.

● **У Ню Йорку** заарештовано народжених в Росії братів 64-річного Бориса Лясса і 61-річного Марка Лясса, які продавали за величезні гроші підроблені картини Пікассо та інших визначних малярів.

● **Колишній провідник** республіканської меншости в Палаті Репрезентантів, конґресмен Джозеф Мартин заявив на прийнятті, влаштованому Ню Інґленд Сосаєті в готелі „Пляза", що Конґрес і уряд Айзенгавера мусять конче зменшити федеральні видатки, бо інакше країна „покотиться радісним шляхом до катастрофи". Мартин сказав, що федеральний бюджет може бути незбалянсований тільки під час війни.

● **Конґресмен - демократ** Філ М. Лендрум, промовляючи на зборах промисловців в Ню Йорку, домагався ухвалення поправки до закону Тефта-Гартлі, щоб можна було вирішувати такі „критичні проблеми" в економіці країни, як страйк залізничників.

● **Губернатор Порто Ріко** Муньоз Марін заявив, що під теперішній час неможливо прийняти той острів як 51-ий стейт ЗДА з огляду на стан його економіки. Порто Ріко лише в майбутньому може стати стейтом ЗДА, сказав губ. Муньоз Марін.

МОСКВА ПОЧАЛА НОВУ НАРОДОВБИВЧУ АКЦІЮ В УКРАЇНІ; МАСОВЕ ПЕРЕСЕЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ ІЗ ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ

Вашингтон. — Тут офіціяльно замоніторовано повідомлення львівської радіовисильні про „плянове переселення" родин із Львівської области на Крим впродовж грудня та до Казахстану в січні 1960-го року, що свідчить про заплановану Москвою нову народовбивчу акцію, скеровану проти українського народу. У замоніторованому повідомленні Львівської радіовисильні, переданому українською мовою 3-го грудня 1959 р. о год. 7-ій вечорі європейського часу, сказано: „Обласний Відділ Організованого Набору Робітників і Переселення недавно повідомив, що в грудні 1959 р. почалося планове переселення родин Львівської области до колгоспів і радгоспів Крим ської области. В січні 1960-го року почнеться подібне переселення до колгоспів (колективних господарств) і радгоспів (радянських господарств) Миколаївської і Херсонської областей Української ССР та до колгоспів і радгоспів Джамбульської (?), Карагандської і Кустанайської областей Казахської ССР". У повідомленні дальше сказано, мовляв, покриваються кошти перевозу їхнього майна, як також, мовляв, дається грошові позички на будову домів, закуп худоби і подібне. Охочі на виїзд повинні зголошуватись до згаданого „Відділення" у Львові або до місцевих рад. Існують оправдані побоювання, що за цим повідомленням Львівської радіовисильні може скриватися запляноване Москвою широку скалю новий злочин народовбивства проти українського народу, переселюючи насильно найбільш прив'язаних до своєї землі та до місць свого народження мешканців Західної України.

РАДА ДИРЕКТОРІВ УКК ЗАЙНЯЛА ПРИХИЛЬНЕ АЛЕ ОБЕРЕЖНЕ СТАНОВИЩЕ ДО ПЛЯНОВАНОГО СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ ТА ВИРІШИЛА РЯД ІНШИХ АКТУАЛЬНИХ СПРАВ

Ню Йорк. — Рада Директорів Українського Конгресового Комітету Америки зайняла принципово прихильне, хоч і обережне становище до відновленої тепер Комітетом Українців Канади ініціятиви для скликання Пан-Американської Української Конференції Світового Конгресу Вільних Українців та, ствердивши, що вона йде назустріч цій ініціятиві, доручила своїй Екзекутиві в порозумінні з КУК докладно перевірити всі можливості скликання такого Конгресу й опісля скласти їй відповідне звідомлення. Це рішення винесено на нарадах, що відбулися впродовж цілого дня 5-го грудня та в результаті якого винесено ще такі рішення:

— Почати вже тепер підготову для відповідного відзначення Тижня Поневолених Націй в липні 1960 року.

— Приготовити англомовну бібліографію найважливіших англомовних праць на українські теми та постаратись опублікувати їх в Конгресовому Протоколі (Рекорді) і поширити також окремими відбитками.

— Поробити конкретні заходи для підготови і публікації англомовної Історії Росії, очищеної від всіляких перекручень та з підкресленням російського історичного імперіялізму.

— Почати відповідну акцію для збірки і впорядкування документів і матеріялів відносно України та її минулого і сучасного, з думкою про різні можливості їх використання.

— Почати підготову до відповідного відзначення 20-річчя Українського Конгресового Комітету, що припадає на 1960-ий рік.

— З'ясувати у відповідних листах, меморіялах до відповідних урядових чинників та в конференціях з ними наше становище до плянованої „конференції на вершинах" та до справ, які на такій конференції мали б бути заторкнені.

— Вислати до відповідних американських властей протест проти нової акції Москви масового переселення українців з їх рідних земель.

— Опублікувати відповідну заяву УКК в роковини смерти Слуги Божого Андрея Шептицького.

— Опублікувати відповідну заяву УКК в роковини смерти сл. п. Михайла Грушевського, першого президента Української Народної Республіки.

Збори Ради Деректорів УКК відкрив, згідно зі статутом, його голова проф. Лев Добрянський та, згадавши недавнє вбивство голови Проводу Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів, сл. п. Степана Бандери в Мюнхені і закликавши вшанувати його пам'ять вставанням з місця і хвилиною мовчанки, передав дальше ведення нарад президентові УКК п. Дмитрові Галичинові, на заклик якого з черги вшановано пам'ять померлого одного із віце-президентів УККі президента Української Вільної Академії Наук у ЗДА сл. п. проф. Михайла Ветухова і колишнього військового міністра УНРеспубліки і начального вождя Української Галицької Армії ген. Олександра Грекова.

Звіти Голови і Президента

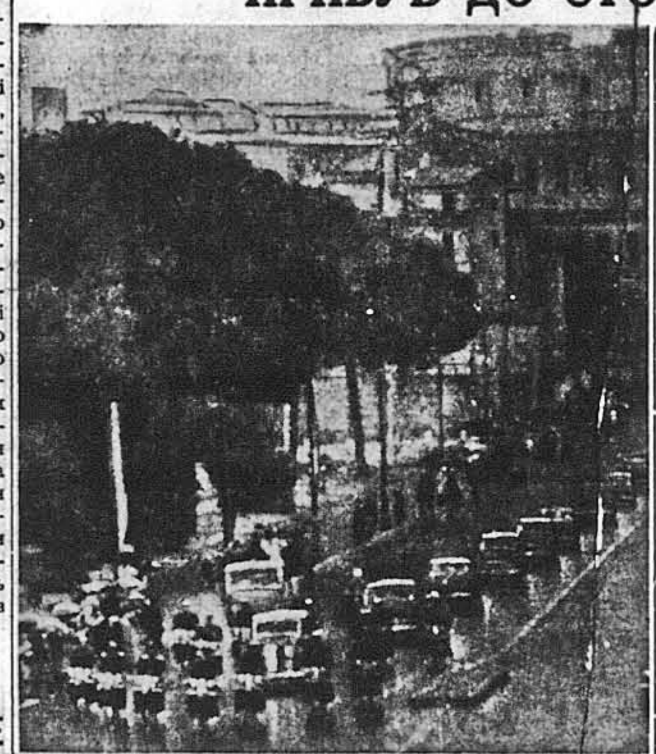
Базою нарад Дирекційної Ради УКК були звіти голови проф. Л. Добрянського і пре-

(Продовження на стор. 3-ій)

„Український Театр в Америці" вшанував роковини Мазепи виставою в Ню Йорку

Ню Йорк. — Український Театр в Америці під дирекцією Йосифа Гірняка вшанував 250-ті роковини виступу гетьмана Івана Мазепи до бою за волю України, окремою виставою, що її назвав „Людина і герой" — „Гетьман Іван Мазепа в кадрах мистецького слова світової літератури". — Вступне слово пера Юрія Лавриненка про Мазепу і його добу барокка та мазепинську тематику у світовій і в українській літературі відчитав Йосип Гірняк, після чого шість осіб: п-ні О. Кіріченко, Л. Крушельницька, І. Куліш і З. Салик, та панове І. Шуган і В. Змій у дев'ятьох відслонах віддеклямували уривки з чужинецьких і українських поем і віршів про Мазепу, сплетені в зручний мистецький монтаж, впорядкований хронологічно, від перебування Мазепи на польському королівському дворі в ролі пажа, почерез леґендарні епізоди з життя Мазепи, гетьманування і бій під Полтавою, аж до Бендер. Остання рецитаційна відслона „Мазепинський триптих" була пера Вадима Лесича. Монтаж і постава були Олімпії Добровольської, оформлення А. Липчука, супровідну музику пристосувала Звуко-записна Студія при УТА, техніку звуку приладив Я. Недільський. Естраду освітлювано рухомими рефлекторами. Цілість тривала безперервно годину і 45 хвилин. Вона викликала захоплення публіки, яка обидва вечори, в суботу й неділю, вщерть виповнила велику залю Українського Народного Дому в Ню Йорку.

ВІДВІДАВШИ РИМ І АНКАРУ, АЙЗЕНГАВЕР ПРИБУВ ДО СТОЛИЦІ ПАКІСТАНУ

Авта з през Айзенгавером і його почотом проїжджають під час зливного дощу через Вія Деї Форі Імперіялі до Квіринали в Римі. Позаду руїни римського Колізею.

Анкара. — Згідно з пляном подорожі президента Айзенгавера до 11-х країн у трьох континентах світу, Президент, який в четвер під вечір відлетів з летовища у Мериленді до Риму, відвідав до цього часу вже Італію і Туреччину та прибув в понеділок американського часу до столиці Пакістану Карачі. — До Риму Президент прилетів в п'ятницю пополудні. Велика частина плянованого прийняття відпала внаслідок препоганої погоди: зливного дощу, який безупинно падав два перші дні перебування Президента в Римі. Тому тільки тут і там стояли гурти осіб, які вітали Президента, а відпали передбачувані раніше масові публічні манифестації. Президента привітали на летовищі італійський президент Джованні Ґронкі з цілим урядом, генераліцією, представниками різних установ та членами дипломатичного корпусу. Після відіграння обох гимнів і перегляду почесної чети, Президент від'їхав до Квіринальського палацу, де замешкав. Того ж самого дня обидва президенти відбули свою першу ділову розмову, а о год. 8:30 веч. відбувся бенкет, даний у честь гостей президентом Ґронкі. Після бенкету відбулось велике прийняття. В суботу вранці през. Айзенгавер склав вінок перед пам'ятником Віктора Емануїла, стоявши з відкритою головою під зливним дощем. Кілька тисяч осіб-глядачів оплескувало Президента й вітали його окликами. Після того Президент відвідав американську амбасаду й виголосив коротку промову до співробітників амбасади. Від год. 10 ранку почались ділові наради з прем'єром Антоніо Сені, після яких відбувся в італійського прем'єра обід. О год. 5:30 пополудні вжувались американсько-італійські наради, а вечером в американській амбасаді, яку очолює Джеймс Д. Целлербах, відбувся бенкет для італійського президента. В неділю вранці Президент був на Богослужбі в Епископальній церкві, а після того поїхав до Ватикану на приватну авдієнцію у Папи Івана XXIII. Папу прийняли у Ватикані з великою парадою, шпалірами почесної сторожі та застосуванням спеціяльного церемоніялу. Папа прийняв Президента у Ватиканській бібліотеці спершу наодинці, тільки в приявності президентського перекладача, полк. Вернона Волтерса та кардинала Тардіні. Після 25-х хвилин запрошено туди також державного підсекретаря Роберта Мерфі й сина Президента майора Джона Айзенгавера та його дружину Варвару. Папа відчитав коротку промову англійською мовою, висловивши велике признання для мирових зусиль Президента та уділивши благословення Президентові і цілому американському народові. Папа не згадав нічого про нав'язання дипломатичних взаємин між ЗДА і Ватиканом. З Ватикану Президент поїхав до Американської колеґії в Римі, а відтіль гелікоптером на летовище, де його очікували представники італійської влади та відкіль він відлетів до Туреччини. В усіх промовах, що їх виголосили президент Ґронкі при привітанні Айзенгавера на летовищі й під час бенкету, як теж през. Айзенгавер, врешті в прощальній промові Айзенгавера і в офіційному комунікаті, проголошеному наприкінці візити Президента в Римі, підкреслено сердечні взаємини між ЗДА й Італією, спільне розуміння теперішньої світової ситуації та спільне становище до найголовніших проблем. Зокрема підкреслено бажання осягнути „мир, опертий на справедливості". Айзенгавер говорив про „мир у справедливості з волею". Зазначено, що розброєння мусить бути попереджене встановленням основної контролі і нагляду над кожною стадією розброєння. Президент Айзенгавер у своїй промові звернув увагу на „вузли крови", що лучать Америку з Італією, бо більш, як 10 мільйонів американців є італійського роду. Всупереч двом попереднім дням, в неділю царила в Римі прегарна погода. Президент висловив у своєму пращальному слові на римському летовищі вдоволення, що його подорож мала такий гарний початок. — Привітання Айзенгавера у столиці Туреччини Анкарі мало всенародний манифестаційний характер. Турецькі власті подали офіційно, що пів мільйона осіб вітали Президента на вулицях Анкари, де царила атмосфера великого свята. В Анкарі през. Айзенгавер зупинився на рівно 17 годин. У своєму тості під час бенкету, що його видав турецький президент Селяль Баяр, Айзенгавер заявив, що „ніяка сила у світі, ніяке зло, ніяка погроза не всилі підкорити нарід, що має такого духа (як турецький нарід)". През. Айзенгавер висловив подив для тугости й енерґії турецького народу та запевнив його про рішення Америки дальше підтримувати Туреччину матеріяльно і політично, як свого вірного союзника. Свою першу привітальну промову в Туреччині Айзенгавер закінчив кількома словами турецькою мовою: „Я дуже радий, що є між вами, — дуже вам дякую", — після чого сердечно розсміявся. В американсько-турецькому комунікаті згадано знову про конечність контролі при розброєнні та допомоги малорозвиненим країнам. На год. 8:10 в понеділок ранку передбачено відлет Президента до Карачі, столиці Пакістану.

Москва схвалює, Пейпінґ таврує подорож Айзенгавера

Москва. — Совєти й комуністичний Китай зайняли розбіжне становище супроти подорожі президента Айзенгавера. В свому першому комунікаті у цій справі ТАСС писав, що Айзенгавер хоче розвіяти в світі підозру щодо дійсних мирових цілей Америки. Після минулотижневої радіо - промови Президента до американського народу з підкресленням потреби волі для народів, Совєти вже більше не хвалять тієї подорожі Айзенгавера, але обмежились до сухого повідомлення, що він „прибув до Риму на триденну офіційну візиту". Зате комуно - китайська пропаганда трубить, що Айзенгавер виїхав із місією „продавати фальшивий мир" та що „Америка сама признались, що її вплив у світі змалів" та що Айзенгавер має саме на цілі скріпити цей вплив „продаванням фальшивих ніби - мирових гасел".

Аллен Доллес остерігає проти політики коекзистенції

Ню Йорк. — Директор Центральної Розвідчої Агенції В. Доллес промовляв на прийнятті Конгресу Американської Промисловости в готелі Валдорф-Асторія і остерігав вільний світ проти СССР і його бльоку, який хоче опанувати решту світу під покришкою так званої „мирної коекзистенції". Ота політична економічна офензива кому вістів є поважним викликом для вільного світу навіть і тоді, коли внаслідок страху перед нуклеарною війною небезпека негайної війни дещо зменшилася. Доллес казав, що американці вже „є пересичені" совєтськими залвами про „мирне співжиття", але як СССР дійсно хоче в мирі жити із ЗДА, то повинен відкрити залізну заслону і скасувати обмеження для американської преси і радія. Із промов Хрущова виходить, що основна ціль СССР не змінилася від часів Сталіна, бо комуністи хочуть знищити капіталістів при допомозі підривної акції, перетягнення на свій бік невтральних держав при помочі економічної офензиви та проникання до тих урядів, які не хочуть з ними співпрацювати. Для здійснення цих плянів СССР хоче „передишки", щоб змінити ся економічно.

ОН почали свої наради цього тижня справою Мадярщини

Об'єднані Нації. — В минулу суботу 5 грудня, коли-то — за попереднім пляном — повинна була вже закінчитись чотирнадцята сесія Генеральної Асамблеї ОН, продовжено ту сесію на один тиждень з уваги на невичерпаний денний порядок. Теперішня сесія зійшлась 15 вересня ц. р. — Водночас, в минулу суботу полагоджено 13 точок із денного порядку, між ними — справу бюджету, резолюцію про поміч малорозвиненим країнам і т. п. Щодо тієї допомоги малорозвиненим країнам то рішено одноголосно створити окрему Комісію ОН для промислового розвитку малорозвинених країн, студії над економічною ситуацією світу та створення банків для сприяння розвитку малорозвинених країн. Переведення таких студій коштуватиме коло 25 мільйонів. — Новий бюджет ОН на 1960 рік становитиме дол. 63,149.700. До цьогорічного бюджету на дол. 60,802.120 додатково призначено дол. 854.980. — На першу точку понеділкового засідання, в дні 7-го грудня ц. р. поставлено прийняту Політичною Комісією резолюцію в справі Мадярщини, в якій засуджується Совєти і комуністичну Мадярщину за їх нехіть до співпраці з ОН і за непослух резолюціям ОН та взивається знову Москву й комуно-мадярський режим до відкликання з Мадярщини совєтських військ і переведення в Мадярщині вільних виборів.

Українська Хроніка

● **Президія КУК** влаштувала в дні 25 листопада ц. р. у Вінніпеґу зустріч представників громадянства й установ та організацій із мистцем скульптором Андрієм Дараганом, творцем проєкту пам'ятника Шевченкові, що має бути поставлений в сторіччя смерти Поета перед парляментом Манітоби у Вінніпеґу. Під час зустрічі мистець з'ясував присутнім засади й ідеї, за яким він приготовив свій проєкт, як теж проблеми зв'язані з його виконанням і побудовою.

● **Інж. Володимир Коссар**, гол. контролер УНС і відомий український канадійський діяч, президент Видавничої Спілки „Новий Шлях" у Вінніпеґу, що видає часопис тієї ж назви, зрезиґнував із свого становища зогляду на перетяження працею в інших ділянках. На його пропозицію новим президентом Видавничої Спілки „Новий Шлях" обрано дотеперішнього заступника президента п. Поворозника, який перебрав виконування функцій президента з днем 15 листопада ц. р.

Франція проти резолюції 22-ох держав в ОН в справі Альжиру

Об'єднані Нації. — Надія на переведення в Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй такої резолюції в справі Альжиру, яка знайшла б тиху апробату також Франції і не була односторонною перемогою альжир. націоналістів, змаліла після того, як обидві сторони зайняли непримиримиве становище в принциповій справі. Хоч резолюція 21-членного азійсько - африканського бльоку, до якого потім приєдналась і Малайська Федерація, втримана у дуже поміркованому й примирливому тоні, проте вона вимагає „інформаційних розмов" французького уряду з „альжирським народом" не тільки в справі військового перемир'я, але й застосування в практиці права самовизначення в Альжирі.

У СВІТІ

● **У Копенгазі** відбувся в минулий четвер похорон урни з попелом данського дипломата Повла Беньґ-Снсена, який в нервовому розладі наклав на себе руку після звільнення його з посади в Секретаріяті Об'єднаних Націй. Причиною звільнення була його відмова видати списки мадярських утікачів, які зізнавали йому про хід і здавлення революції на Мадярщині. На охороні Єнсена були приявні його дружина і п'ятеро дітей, що мешкають на Лонґ Айленді під Ню Йорком.

● **На нового президента** керівної в Індії Конґресової партії обрано 46-річного міністра з автономного стейту Андра, Саньєва Редді. Дотеперішній президент партії, донька прем'єра Неру Індіра Ґанді рішуче відмовлялась кондидувати. Редді здавив місцеве повстання комуністів. Його вибір вказує на радикалізацію настроїв в Індії у некористь комуністів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates:: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Забули одно слово

У своїй прощальній промові, безпосередньо перед своїм виїздом на три тижні до 11-ох заморських країн, президент Айзенгавер заявив буквально таке: „Ми чули багато разів фразу про „мир і приязнь". Коли річ іде про прагнення Америки, то ця фаза неповна. Замість неї ми повинні сказати: мир і приязнь у волі. Це, думаю, було б дійсне звернення Америки до світу..." Цю саму думку Президент підкреслив у тій своїй промові кількакратно, ствердивши на самому її початку, що головною ціллю його подорожі є „подати в кожній країні широко до відома найглибше бажання Америки: щоб настав світ, в якому всі народи процвітали б у свободі, справедливості і мирі, ніким не турбовані і без страху". Таких виразних алюзій до Совєтів було в тій промові більше. Напр., Президент говорив про „вміле підсичування" протиамериканської пропаганди „тими, що противляться американським ідеалам". Він пригадав, що Америка будує „мирний бар'єр опертий на волі і виставлений на безперервні випади збоку хижацьких сил".

Так уточнивши цілі своєї подорожі, Д. Д. Айзенгавер поглибив ті сердечні бажання успіху, що ними супроводять його весь американський нарід і всі вільні люди у світі в його теперішній подорожі. Нема важливішої місії у світі, як пригадування йому раз-у-раз, що Москва ніколи за всю свою історію не знала слова „воля", і що нині, проповідуючи „мир і приязнь", Хрущов та його кумпани свідомо й пляново забувають це слово. Можна сподіватися, що ця провідна думка в останній промові Айзенгавера зверне на себе увагу всього світу і направить баламутство поширене самим фактом відвідин Хрущова в Америці. Дейвід Лоренс, коментуючи цю промову в „Н. Й. Гералд Трибюн", стверджує: „Прощальну промову Президента з минулого четверга привітають свободолюбні народи скрізь, як моральну підтримку їхньої справи, тим паче у багатьох „невтральних" країнах, які із смутком відкрили, що совєтське проповідування „миру і приязни" — це тільки покришка для дальшої інфільтрації і підбоїв".

Не може бути миру без волі, не може бути ніякої приязни Америки з країною, яка не визнає волі і скрізь, де може, здавлює її. Коли цю правду Айзенгавер поширить по світі, то матиме історичну заслугу.

Добра нагода

Одною з найліпших нагод для популяризації української визвольної політики в Америці та для відповідного впливу на державну політику в цій справі є кожночасні президентські вибори, зокрема підготова до цих виборів, що відбуваються кожних чотири роки. Хоч чергові вибори відбудуться в листопаді наступного року, підготова до них практично вже починається і дійде до своєї кульмінації приблизно за три місяці перед самими виборами.

Одною з перших ластівок передвиборчої кампанії можна вважати наради Відділу Національностей Крайового Комітету Демократичної партії, що мали місце попередньої неділі у Филаделфії. Українська група на цих нарадах була одною з найсильніших і найрухливіших, що в поодиноких випадках надавало тону всім нарадам. На такі наради кожна група йде не тільки із загальними, всенаціональними цілями, але й з рядом власних думок і пропозицій, для яких хоче здобути підтримку інших. В такий спосіб витворюється тісніша спільність групових інтересів, бо підтримку власних стисліших цілей можна здобути тільки підтримкою таких чи подібних цілей інших груп, а чим сильніша й рухливіша репрезентація якоїсь групи, тим більше з нею рахуються. У Филаделфії пропозицію української групи, щоб Україна була поіменно названа в плятформі Демократичної партії між тими націями, які вважається за поневолені і які заслуговують на американську допомогу в змаганні до волі і незалежности, піддержали представники всіх груп.

Америка була і залишається країною необмежених можливостей також у політичній активності, але це відноситься тільки до тих, що вміють ці можливості використати та до їх використання відповідно приготовані. Це не є жадним відкриттям, а проте це постійно треба пригадувати і мати на увазі зокрема нашій, українській групі, що досі все ще тюпає в хвості активности в американській крайовій політиці. Вважаємо, що всі наші громадяни повинні вже тепер якнайбільше активізуватись у своїх чи загальних клюбах обидвох великих партій, Демократичної і Республіканської, бо тільки через таку активність зможемо здобути відповідний голос у крайовій політиці. Що чотирорічні президентські вибори дають на це окрему нагоду, і її треба використати повністю.

Смерть генерала Грекова

З ген.-хор. Олександром Грековим, що помер 3-го грудня ц. р. у Відні, напередодні своїх 85-их народин, сходить в могилу ще одна з видатних і маркантних постатей українських визвольних змагань 1917 - 1920 років. Все більше проріджуються ряди українських військовиків — командувачів і вояків, довшає реєстр померлих. Ген. Гнат Стефанів, ген. Михайло Омелянович - Павленко, ген. Неїло, капітан Святослав Шрамченко — це тільки кілька прізвищ тих, що впродовж останнього десятиліття стали до свого останнього апелю. Тут же треба згадати недавню смерть подруги життя Головного Отамана і Голови Директорії Симона Петлюри — пані Ольги Петлюрової.

З особою ген. Олександра Грекова зв'язані визначні події українських визвольних змагань. У вільній Українській Державі і в її військових формаціях він займав ряд високих становищ. За Центральної Ради був командантом військового ґарнізону Києва і заступником міністра військових справ, за Гетьманату — головою українського військового союзу „Батьківщина", за Директорії — головнокомандувачем українських збройних сил на півдні України, а потім міністром військових справ і наказним отаманом Армії УНР, в 1919 році — Начальним Вождем Української Галицької Армії. З його діяльністю на цьому становищі зв'язана одна із найсвітліших сторінок в історії українських визвольних змагань, блискуча мілітарна операція — славна і широковідома Чортківська офензива в червні 1919 року, що зламала була наступ багато численніших польських збройних сил і відкинула їх з галицького Поділля далеко на Захід. За свою співучасть в утривалюванні української державної суверенности і в творенні української збройної сили, за свою вояцьку славу ген. Греків, не зважаючи на свої 73 роки, був ув'язнений в 1946 році московськими окупантами у Відні і засуджений безправно на примусові роботи в сибірських концтаборах, де він перебув довгих вісім років, нескорений і незламний.

Його військові чини, хоробрість і незламність були тим, що здобули йому авторитет і пошану всього українського громадянства, і вони утривалять місце і пам'ять генерала Олександра Грекова в історії України й українського війська.

Панас Феденко

„БЕЗ НАДІЇ ТАКИ СПОДІВАТИСЬ..."

(В 40-річчя Зимового Походу Армії Української Народної Республіки — 5-го грудня 1919-го року)

Давно це діялось: уже більшість тих, що брали участь в Зимовому Поході, спочивають вічним сном у рідній українській землі і в різних країнах на чужині. Немає й того, „що всім верховодив" — генерала Михайла Омеляновича - Павленка, командира армії в Зимовому Поході 5-го грудня 1919 — 5-го травня 1920 року. Упокоївся навіки і „хоробрий прем'єр" (так назвав Ісаака Мазепу один член Директорії УНР): І. Мазепа вжив усіх сил для того, щоб Армія УНР була в постійному політичному зв'язку з урядом, що в умовах партизанської війни не міг перебувати на однім місці. Нема між живими й видатного партизана — ген. Юрка Тютюнника, що якимсь побитом опинився в 1925 році під комуністичною диктатурою в Україні і там незабаром був знищений. Із видатних командирів в Армії Зимового Походу треба, зокрема, згадати генералів Олександра Загродського і Олександра Вишнівського, що перебувають в Америці.

Як дійшло до Зимового Походу? Зимовий Похід — це акт великої відваги і слави, але одночасно це символ нашої національної трагедії. У війні з Польщею Україна в 1918 році втратила Галичину Холмщину і частину Волині Українська Галицька Армія і уряд Західньої України відступили на територію Наддніпрянщини. На жаль, політичні ілюзії про „окрему ситуацію Галичини" в міжнародній політиці були перешкодою для створення єдиного уряду і єдиної команди соборної України. Д-р Євген Петрушевич мав надію виграти політичний процес з Польщею в якомусь міжнародному трибуналі, після того, як поляки окупували Галичину. Це була ілюзія, бо за плечима Польщі стояла Франція, уряд якої всяким способом намагався створити „велику Польщу" коштом України і Білоруси, як союзницю проти Німеччини.

В тих обставинах нас могла врятувати тільки рішучість і реальний погляд на ситуацію: якщо нам бракувало сили відбити польську агресію, то слід було зосередити сили проти слабшого противника і утвердити українську державність над Дніпром. Це розуміли стрільці й старшини УГА, ідучи в похід на Київ у серпні 1919 року: „Через Київ — на Львів".

На берегах Дніпра Українська Армія зустрілася з „білою" Росією ген. Денікіна. Замість атакувати на своїй землі непроханих гостей, в уряді і команді Західньої України перемогла думка, що треба з Денікиним „договоритися". В цих переговорах змарновано сухий місяць вересень, в жовтні почалася сльота, епідемія тифу, і Денікін дав наказ своїм полкам атакувати українців. Тисячами вмирали від тифу вояки Української Армії. 6 листопада Команда УГА підписала фактично акт капітуляції перед білою „армією Юга Росії", як звалася тоді армія Денікіна. Уряд Західньої Области УНРеспубліки виїхав за кордон, полишивши військо без політичного проводу.

Уряд УНР і команда Наддніпрянської Армії не вважали справу визволення України за безнадійну. Навіть тоді, коли армія УНР втратила залізниці й постачання, віра й рішучість уряду й війська продовжувати боротьбу проти окупантів не згасли. Адже ж було відомо, що армія Денікіна вже була близько катастрофи, особливо під ударами масового повстанського руху в Україні. Була надія відновити регулярний фронт з допомогою частин УГА, що вже перейшли пошесть тифу. В цих обставинах 4-го грудня 1919 року уряд УНР видав свою декларацію до війська і народу на Волині. В тій декларації між іншим сказано:

„В будуванні самостійної Української Народної Республіки в цей момент кінчається один період — період нечуваної героїчної боротьби і великих страждань українського народу. Доля судила, що український народ на шляху до самостійного життя не мав реальної підтримки серед держав світу. Територія України вважалася і вважається як принадна здобич для кожного, хто може свої бажання піддержати оружною силою, а не як вільна хата українського народу і свобідних рівноправних меншостей цієї країни. Російські комуністи бажають за допомогою матеріяльних багатств України піддержати свою совєтську республіку. Російські контрреволюціонери почали відновлення російської царської імперії походом на Україну. Імперіялістичні держави Европи будують свою політику на Сході через поневолення України.

Тому не дивно, що український народ, полишений лише на власні сили, не міг досі твердо стати на ноги в будівництві своєї держави... І лише завдяки надзвичайному героїзмові народу і війська держалися ми проти наших противників. За час цієї боротьби в боях полягло велике число нашого воïцтва, а ще більше вірних синів України гинуло від усяких заразних хвороб. Держави світу не тільки байдужо дивилися на те, що український народ гине без усяких санітарних засобів, а навіть забороняли привозити потрібні нашому війську лікарства".

Подавши факти, що привели український реґулярний фронт до руїни, декларація уряду УНР ставила для війська нові завдання:

„У зв'язку з зазначеним станом речей, Правительство Української Народної Республіки заявляє, що воно тимчасово переходить на інші способи боротьби за нашу державність. Військо одержить від вищого командування ті завдання, які воно повинно надалі виконувати. Правительство Республіки, для державного діла, буде перебувати в певному місці, щоб, маючи зв'язок з народом і військом, керувати справами України... Правительство не припиняє своєї діяльности і доложить всіх сил, щоб боротьба українського народу за визволення була доведена до успішного кінця... Народ України і наше республікан-

(Закінчення на стор. 3-ій)

З Совєтської Преси

„ТАК НЕ МОЖНА ЙТИ ДО КОМУНІЗМУ"

Начальник відділу кадрів будівельного тресту в м. Алма Ата в „Ізвєстіях" з 19-го листопада кидає громи й блискавиці на молодих інженерів, які дезертують з „трудового фронту" — цілинних земель Казахстану. „Мовчати про них не можна, — пише цей відпоручник НКВД в будівельному тресті. — Ці люди не рахуються з інтересом держави, плямують свою честь. Крім зневаги, нічого вони не варті..." Втеча молодих фахівців з „рекомендованих" їм місць праці на цілинних землях Казахстану, очевидно, набирає масових розмірів. Начальник кадрів у своїй статті виставляє до ганебного стовпа цілий ряд інженерів-утікачів, які позакінчували недавно високі технічні школи в Харкові, Єревані (Вірменія), Томську (Сибір), Тбілісі (Грузія) та ін. „Немає і не може бути їм оправдання, — пише він, — їх треба піддавати найгострішій критиці і змусити просити прощення у суспільства, бо так, як вони, не можна йти до комунізму".

СОВЄТСЬКИЙ ПАШПОРТ

У перших днях революції большевики скасували пашпортову систему, а пашпорти понищили — як символ царату. Про пашпортову систему совєтська енциклопедія пише, що це — „порядок адміністраційного обліку, контролі і реґулювання руху населення". Відновлено пашпортову систему в СССР щойно в грудні 1932 року. Проте, досьогодні пашпортів не мають ще колгоспники, які виїжджаючи поза межі свого села мусять брати в сільраді тимчасову посвідку. Совєтський пашпорт — невідмінний атрибут совєтського громадянина, символ диктатури комуністичної партії і її контролі над населенням — стараються тепер большевики оточити авреолею — „всенародної поваги". Ось що пишуть на цю тему московські „Ізвєстія" з 29-го листопада: Шістнадцятирічним вручають пашпорти. Яка це велика подія в житті молодої людини! Та чи завжди молоді люди з повним усвідомленням відповідальности ставляться до пашпорта, чи завжди бережуть його, дорожать ним? Нам здається, що прийшла пора докладно поговорити про пашпорт. Насамперед в школах, робітничих гуртожитках і фабриках треба широко роз'яснювати юнакам і дівчатам їхні права та обов'язки. По деяких містах — в Москві, Ленінґраді, Києві — стало вже традицією вручати пашпорти в урочистій обстанові ,на загальних зборах, в школах. На жаль, ця практика не поширилась всюди. Її треба запровадити по всіх містах..."

ДЕРЕВЦЕ

Пиши, малюй, співай...
Та от біда,
Що так раптово сніг
Зійшов із поля,
що мутна вода
У коліях доріг
Перешуміла, і за нею вслід
У весняний огром
Летять думки,
і з деревцем сусід
Пройшов попід вікном,
Що з білих аркушів
і що з поем?
Я знаю, що і їх
Теж порівняти можна
з деревцем,
І зовсім не на сміх.
Та тільки серцю
спробуй, доведи,
Коли, бентежне вкрай,
Воно говорить:
спершу посади,
А потім оспівай.

В. МИСИК

Листи до Редакції

ПРО ІНВЕСТИЦІЇ ФОНДІВ УНСоюзу

Переглядаючи протокол нарад річного засідання Головного Уряду Українського Народного Союзу, я присвятив більше уваги дискусії над звітом головного касира п. Р. Слободяна. П. І. Кокольський питає чому УНСоюз не купує шерів т. зв. мючуел фондів або добрих і певних шерів інших компаній. Гол. касир Р. Слободян відповідає, „що шери ніколи не є певні і завжди можуть втратити на вартості; а що мючуел фонди спираються в більшості також на шерах, тому й не слід їх нам купувати". До вияснень пана головного касира я додам: Тому й річний прибуток від капіталу УНСоюзу становить заледве 3,3%. А далі, тому річний зріст майна УНСоюзу дещо менший від 5%. Коли ж мова про „непевність мучуел фондів", то краще наведемо статистичні дані з підручника „Investment Companies" by A. Wiesenberger, 1958 Edition.

Статистикою охоплені 37 важніших інвестиційних компаній за останніх 15 років, тобто від 1943 до 1957 року включно. І так: за цих 15 років жаден з цих фондів не то що не мав втрат, але пересічний зиск по реінвестиціях кожного року дивіденди та зисків із зросту капіталу становив 514%. Один із цих мючуел фондів, Investment Trust of Boston за цих 15 років зріс на 2180%. Це одинокий фонд з найкращим зростом. Найменший зріст мав Institutional Growth Fund — 265%. Це, очевидно, фонди, що інвестують свій капітал виключно в шерах. Збалянсовані фонди, що інвестують лише частину своїх капіталів також і в бондах, мають пересічний зиск за цей самий час 236%.

Зрозуміло, якби у провідників УНСоюзу було більше заінтересування та зрозуміння переваги інвестицій в шерах над інвестиціями в бондах, то і вислід був би кращий.

Один мільйон долярів, приблизно 10% майна УНСоюзу, заінвестований у 1943 в різних інвестиційних фондах, приніс би в 1957 р. зиску 5 мільйонів долярів, а 3% від 9 мільйонів, заінвестованих в бондах, дали б за цей самий час прибутку 4 мільйони долярів. З повищих прикладів бачимо, що „непевні" інвестиції в шерах чи мучуел фондах таки куди кращі, як безпечні інвестиції в бондах.

Звичайно, в дискусіях над інвестиціями мої опоненти звикли вказувати на катастрофу біржі в 1929 році. Треба зазначити, що відносини на біржі тепер не такі, як були 30 років тому. Зайшло багато змін, появились нові закони, обмеження, які заздалегідь запобігають подібному біржовому і господарському крахові.

Р. Мартинюк

Шикаґо, Ілл.

ВИЯСНЕННЯ ГОЛОВНОГО КАСИРА УНСоюзу

Можна тільки подякувати Вш. Р. Мартинюкові, що своїми доброзичливими завваґами в листі до Редакції видвигнув справу, хоч не нову, але завжди актуальну, бо висловлює вона опінію багатьох, і тим самим дає мені нагоду подати деякі додаткові вияснення.

У першу чергу стверджую, що п. Р. Мартинюк має повну рацію відносно мючуел фондів, їх теперішнього стану та розвитку. Цілком правильна також його кінцева завваґа щодо законів. Вона тільки неповна, а доповнення, яке в цій справі хочу подати, виснить і цілу ситуацію. Це доповнення необхідно попередити коротким вияснениям характеру УНСоюзу.

Український Народний Союз це, як відомо, братерсько-запомогова організація, все майно якої належить юридично до того, що має своє окреслення, як trust (трост), себто майна, підпорядкованого комусь за дорученням. Цим „кимось" є вибирані щочотири роки на Конвенціях головні екзекутивні урядовці, що є законними trustee (тростістами), себто довіреними особами, охоронцями й опікунами довіреного їм майна, за яке вони відповідальні і перед своїми виборцями і перед законом.

Такі організації, як УНСоюз, належать в обличчі закону до non-profit, себто неприбуткових організацій, які мають за ціль не „роблення" грошей, але піклування ними. Члени УНСоюзу складають вкладки на своє забезпечення в опіку і під охорону обраних ними довірених осіб. Піклування цими фондами вимагає, очевидно, відповідних видатків, що їх покривається з адміністраційного Фонду, до якого, крім невеличкої вкладки, приділяється також незначну частину з прибутків, що приходять з інвестицій. Головна частина тих прибутків іде на розбудову резерви, призначеної на покриття забезпечення, а надвишку з цього розділюється між членів у формі дивіденди. Головним сенсом такого забезпечення є не інвестиція грошей на прибутки, але власне забезпечення. УНСоюз мав уже випадки, коли людина забезпечилась на 10,000 дол. і померла, вплативши заледве кількадесять долярів вкладок, а проте спадкоємці одержали повну суму забезпечення.

Бувши такою організацією, УНСоюз, як і всі подібні організації, має перед законом цілий ряд привілеїв, з яких найбільшим є звільнення від податків. Однак, з привілеями йдуть і обов'язки та обмеження. Тут саме приходить до голосу закон. Скажемо коротко для прикладу:

Закон стейту Ню Джерзі, в якому УНСоюз має головну квартиру, дозволяє інвестувати „довірені фонди", себто такі, якими розпоряджає УНСоюз, також у шерах (стаках), але при цьому ставить застереження: можна купувати шери (стаки) тільки тих підприємств, які впродовж щонайменше останніх п'ятьох років були прибуткові і платили дивіденду. Мючуел Фонди, даючи більші відсотки від інвестицій, принципово купують мішані шери, себто менше певні, які платять більші відсотки і більше певні, які платять менші відсотки. Навряд чи трапиться випадок, щоб між закупленими мючуел фондом шерами були тільки такі підприємства, які відповідають інвестиційному законові для „довірених Фондів" УНСоюзу, себто, щоб впродовж щонайменше п'ятьох останніх років виплачували дивіденду. Один такий шер між 10 чи 100 прибутковими поставить поза закон всю інвестицію УНСоюзу в шерах мючуал фонду. А ці закони в Ню Джерзі ще найбільш ліберальні. Тим часом УНСоюз, що веде своє підприємство в 28 стейтах ЗДА і всіх провінціях Канади, мусить достосовуватись не до найлегшого, але до найгострішого закону. Цей закон, напр., в Ню Йорку, дозволяє інвестувати в шерах тільки в дуже обмеженому відсотку. Тому, сумарично взявши, інвестиційне законодавство поодиноких стейтів у відношенні до „довірених фондів" (трост) не залишає жадних, або майже жадних інших можливостей інвестицій таких фондів у мючуел фондах. Додам, що Екзекутива УНСоюзу постійно ці справи перевіряє, користуючись при цьому радами й порадами найкращих американських фахівців. І якщо інвестиція фондів УНСоюзу досі не включає мючуел фонду, то не тому, що відповідальні за інвестиції урядовці цим не інтересуються чи ці можливості легковажать, але цілком навпаки.

Чи такий стан і така ситуація зменшують вартість інвестицій вкладок членів у забезпечення УНСоюзу? Цілком навпаки! Поминаючи головну вартість такої інвестиції, себто саме забезпечення, яке ґарантує кожному членові УНС виплату повної суми забезпечення без уваги на те, яку суму він інвестував вкладками, жаден член не може в жадному разі втратити ані цієї суми, ані тим менше переданих „у довір'я" (трост) вкладок. Це в „жадному разі" не відноситься до інвестицій в шерах. Можна 10 чи 20 років діставати більші прибутки від такої інвестиції, але на одинадцятий чи 21-ий рік втратити і прибутки і частину інвестованого капіталу. Це є гра, і ми всі радіємо, що зв'язаний з нею риск є вже від довшого часу мінімальний. Дай Боже, щоб він був такий завжди. Але тим не менше, закон дозволяє на таку певну, чи майже певну гру приватному капіталові, але дуже її обмежує коли мова про „довірені фонди", якими господарює УНСоюз. Це в найкращому інтересі його членів. Вибирані урядовці УНСоюзу, себто „довірені особи", зловжили б довір'ям своїх членів - виборців і порушили б закон, якби поступали інакше, ніж поступають.

Роман Слободян
гол. касир УНС

Б Галайчук

В ПОГОНІ ЗА АБСУРДНОЮ СИНТЕЗОЮ

(1)

Аналізі наслідків візити Хрущова була і ще буде присвячена не одна стаття на сторінках цього часопису — в міру того, як будуть зарисовуватись щораз чіткіше контури нової ситуації. Та деякі небезпечні наслідки можна вже передбачити. Незалежно від того чи іншого впливу на практичну політику державного департаменту (а вслід за тим і всього Заходу), немає сумніву щодо впливу психологічного: стискаючи руку Хрущова, Айзенгавер немов стирав з неї — в очах великої частини публічної опінії — мадярську кров. Стереотипні куртуазні фрази, виголошувані при офіційних зустрічах, можуть бути безкритично прийняті як реґабілітація офіційного гостя — і очолюваного ним режиму. Рузвелтівські міязми можуть знову віджити, як розстане крига холодної війни.

Така небезпека не є неминучим наслідком самого факту зміни курсу зовнішньої політики. Рузвелт був Сталіновим союзником, Черчил теж; але єдиний Рузвелт відповідальний за моральне заламання Заходу, бо лише він пробував злити в ідеологічну спільноту звичайний коньюнктуральний альянс, подиктований твердою історичною конечністю. Навіть Кемаль Аттатюрк, рятуючи незалежність Туреччини завдяки совєтській підтримці, випалював у своїй країні комунізм розпеченим залізом.

У демократичних державах справа складніша. Годі розв'язувати її згідно з формулою протиставлення поліції і політики; свідомість і сумління вільного громадянина мусять заступити цензора й поліциста. Мирне співіснування не спричинить моральної шкоди, і коли буде виразно окреслене, прийняте у вузькому етимологічному сенсі: співіснування — це лише існування двох зовсім різних речей, одної поруч другої. Олива й вода можуть співіснувати в тому самому начинні як два різні тіла, не змішані в емульсію; подібно й співіснування в політичному розумінні не має нічого спільного з синтезою, вишукуванням ідеологічного спільного знаменника, затиранням контурів, що відмежовують два різні елементи, дві індивідуальності. Можливе зовсім мирне співжиття між двома наскрізь антагоністичними світами; якщо співіснування між Заходом і Сходом взагалі допускальне, то лише під умовиною, що воно буде накреслене тушем на білому тлі, виключаючи будь-які півтони; лише тоді не загрозить воно духової інтеґральности Заходу.

Чи така небезпека існує? Замість відповіді, можна пригадати відому опінію Рузвелта, мовляв, східня червона барва може злитися з західньою синьою, даючи у висліді посередній тон — фіолетний; можна пригадати теж фатальний вплив тої опінії на духову відпорність західніх народів. Та ми не хочемо йти на дешеві упрощення, тому воліємо „фіолетну небезпеку" у поважнішій, дбайливіше опрацьованій формі. А виступає вона у двох виданнях: одні вважають, що між Заходом і Сходом немає ніяких суттєвих ідеологічних розходжень, другі — що ті різниці існують, але їх легко перебороти.

У рамах підготовчої праці до Міжнародної Декларації Прав Людини, ЮНЕСКО розіслало у березні 1947 року „Меморіял і квестіонар про теоретичні основи людських прав", де, зокрема, спиняється над питанням, чи в тій матерії існують розходження між західньою та совєтською концепцією. Аналізуючи той документ, зустрічаємо три основні тези:

1) „... У совєтській конституційній теорії й практиці закоренилось нове індивідуальне право на свободу, а саме звільнення від експлуатації для приватної користи. Крім того, принципи расової недискримінації та культурного самовизначення т. зв. національностей в СССР вповні здійснені..."

2) „... Слід мати на увазі, що всі держави обмежують деякі з тих вольностей (іде про свободу слова й сумління, вислову, преси й інформації) у небезпечних ситуаціях, як війна чи революція. Що більше: політичні й інші умовини деколи порушували ступінь свободи, допущений в інших царинах — наприклад, у випадку католицької меншини в Англії."

3) „Слід підкреслити тенденцію, притаманну 20 сторіччю, до соціяльного й економічного плянування, теж у деяких країнах поза СССР, між іншим і в деяких західніх демократіях. Організоване плянування автоматично обмежує деякі традиційні індивідуальні вольності".

Іншими словами, якщо існує різниця між демократичним та комуністичним світом то хіба на користь цього останнього: СССР шанує деякі людські права невідомі на Заході (1-ша точка); зате невизнані в СССР права були на Заході порушувані (2-га точка); крім того, Захід поволі закидає їх (3-тя точка). Цебто західні демократії повинні нагнути свої конституції до совєтської? Так далеко цитований документ не йде, стверджуючи великодушно, що обидві концепції ступнево збижуються обопільно. „Ці дві концепції, — читаємо — подекуди доповнюються взаємно, подекуди взаємно протиставляться. Одною з наших найважливіших цілей є знайти якийсь спільний знаменник для майбутнього розвитку обох тенденцій, або, вживаючи термінів марксівської діялектики, знайти узгіднення двох суперечностей у вищій синтезі..."

Таке становище зайняло ЮНЕСКО; не компартія і ніяке Т-во Культурних Взаємин з СССР, а ЮНЕСКО — міжнародна організація, яка стала на сторожі виховання і культури.

ДРУЖИНА ГОЛОВНОГО ОТАМАНА

Ольга Петлюрова

Париж. — 23-го листопада ц. р. тихо відійшла у вічність, прийнявши Найсвятіші Тайни, сл. п. Ольга Петлюрова, Дружина Головного Отамана. Вийнятково урочисто, як на паризькі умовини й на розмір паризької української громади, відпровадили Покійну в останню дорогу українці Франції в рамах церковних урочистостей.

На похорон прибули представники всіх українських громадських організацій Франції, делеґат з Англії, делеґація Проводу Українських Націоналістів з полк. А. Мельником. Службу Божу й чин Похорону правив Владика Архиєпископ Мстислав. На кладовище прибуло паризьке греко-католицьке духовенство на чолі з Ген. Вікарієм Ван де Мале та о. Канцлером М. Левенцем, Сестри Служебниці, білоруський греко-католицький капелян.

Над вкритою вінками й квітами домовиною в православній українській церкві св. Симона пролилося багато сліз. Покійна довгі роки хворіла, останні місяці страшенно мучилась. Відомий у Парижі лікар-українець Я. Мусянович з великою відданістю опікувався хворою, але все ж для неї особисто смерть була справжнім визволенням. Думка про це хоч і зменшувала біль утрати, все ж сльози стримати було важко, бо в особі Покійної втратили ми вийняткову людину.

Як сказав ген. О. Удовиченко у надгробному слові, не судилося Їй здобути славу жінки-героїні якимось голосним вчинком. Вона була типовою опікункою домашнього вогнища і тим підтримувала Головного Отамана. У своєму справді чудовому слові перед Чином Похорону, Високопреосв. Мстислав підкреслив, що ця людина пройшла свій життьовий шлях згідно з заповітом Божим, який наказує людині берегти в собі частинку Бога, якою в ній є безсмертна душа. Але в уяві всіх, хто знав Покійну, Її образ залишаться образом святої. Святою була вона добротою серця, відданістю українській справі й своїми терпіннями, які зносила справді із християнською покорою й повним самозапереченням.

Чи то була терпеливість прилуцької вчительки, чи то була відданість ідеям Головного Отамана й бажання бути гідною його величі, але в Ній була велич душі, яку рідко зустріти в наш духово убогий вік, це багацтво вимірюється іншими, меншими вартостями.

Щастя і спокій знала Покійна дуже коротко. Хіба в дитячі роки у родинному домі в Прилуках на Полтавщині та впродовж кількох місяців першого знайомства й одруження з Симоном Петлюрою. Адже ще перед війною вона одружилась з людиною, засудженою на вигнання. Холодна Москва дихала гнилим повітрям на їхню одиноку дитину, що при всіх духових даних була приречена на невиліковну недугу. Гріло її хіба відчуття величі праці, що її вів чоловік у Москві, редаґуючи журнал „Украинская Жизнь".

А далі знову скитання по безмежній Російській імперії, в якому вона з дитиною не завжди могла слідкувати за чоловіком. А потім перст Божий вказав йому стати на чолі Української Національної Революції. Яке б не було важке його завдання, яким би не було небезпечний життя, але ж для нього все було простіше, як для дружини. Він був на передовій лінії революції. Чи то в наступі на Арсенал, чи як організатор армії, чи як Головний Отаман, він був на фронті. Його доля була в основному долею вояка, хоч і помноженого на мільйони щодо відповідальности.

У відступі чи в наступі Головний Атаман міг рахувати на свою охорону, а в крайньому випадку на власну зброю. Яка ж доля дружини того, хто знаходиться на фронті? Вона завжди мусить собі сама давати раду. А як має давати собі раду вона в запіллі, опанованому ворогом коли носить ім'я того, проти якого стоїть величезна імперія?

І тут сл. п. пані Ольга все витерпіла, як наша земля і наша нація. Не зломилась, і ніколи ніхто не чув від неї ані слова нарікання на долю. Цей тихий героїзм світився в її очах і в останніх хвилинах 74-го року життя. Відважно пробивалась вона через фронти й кордони, щоб дістатися до Чехії, де її переслідувала ворожа аґентура, шукаючи на ній і дитині помсти за дії Головного Отамана. Врешті — Франція.

Франція — країна свободи. Головний Отаман тяжко працює, щоб бути незалежним у своїй діяльності, якій присвячує кожну вільну хвилину. Дружина його освітлює світлом затишку, підтримки, беззастережної льояльности роки його життя у Парижі. Їй здається, що в ролі тіні, яка дає змогу діяти великому в малих умовинах еміґрації, вона може знайти своє щастя. Але за кілька років Головний Отаман падає від ворожих куль.

Наче б світ провалився під землю. Але є мета в житті — віддати решту життя хворій донечці Лесі. Їй Покійна віддає все. Але згодом і цю одиноку нитку життя обриває невблаганна смерть. Майже одночасно Покійна втрачає слух. З усмішкою повної резиґнації, з усмішкою покори перед Вожим перстом вона ставить собі питання: „Пощо ж мене Господь береже на світі?"

Не хотіла Покійна ніколи погодитись з тим, що приклад її мужности був підтримкою для багатьох, був свідоцтвом духових висот, які може осягнути кожен, хто хоче берегти в собі образ і подобу Бога. Не хотіла цього визнати в своїй скромності. Але це була правда. Це була Велика Дама нашої еміґрації. Велика духом, велика мужністю і безмежною відданістю українській справі. В ній залишилась душа типової української вчительки, що всіх розглядає як малих приятелів, яким треба віддати себе, не вимагаючи ніякої вдячности, бо де ж учителька має вдячність від учнів, що за кілька років розсіються по світі? А проте, вона живе в тих своїх учнях. І в нас усіх житиме вічно Пані Ольга Петлюрова.

Хто раз бачив Покійну за життя, той ніколи не забуде її. Позбавлена слуху, вона говорила шепотом, з усмішкою чекаючи відповіді на письмі. А відповідей вимагала завжди багато, бо цікавилась всім українським життям. Ніколи не порушуючи своїх особистих справ, завжди питала про особисті справи відвідувача, завжди мала для нього усмішку підтримки, співчуття, підбадьорення.

А найбільше цікавилась громадськими справами, зростом діяльности на еміґрації, подіями на Рідних Землях. І так до останніх днів життя. Хто умів так жити, той справді в Оселях Господніх оселиться і в серцях майбутніх поколінь житиме вічно.

О. Д-вич

„БЕЗ НАДІЇ ТАКИ СПОДІВАТИСЬ..."

(Закінчення зі стор. 2)

ське військо знає, що в большевизмі порятунку немає. Большевицький комунізм на українському ґрунті не приймається, він може посіяти тільки нову міжгромадянську війну, нове кровопролиття, втретє знищити Україну матеріяльно.

Вояки Української Армії і ввесь народе України! Нехай ваша віра в нашу народну справу не захитається ні на мить! Тяжкий момент, який переживає наш рідний край, вимагає від вас великої саможертви. Але ніщо на світі не дасться без боротьби...

Український Народе! Республіка держиться своїми власними силами і, наперекір нашим лютим ворогам, вона буде жити вільно і самостійно. Як раніше, так і тепер нашим кличем буде: Самостійна Народна Республіка. Тільки в самостійній Республіці може трудящий народ України без різниці національностей здобути собі землю, волю і громадянські та національні права.

Нехай живе вільний народ України і його незалежна Народна Республіка!"

Цю декларацію підписали — Головний Отаман Симон Петлюра; голова уряду Ісаак Мазепа; міністер преси — Теофан Черкаський; міністер господарства — Гершель Солодар; міністер праці — Осип Безпалко; міністер жидівських справ — Пінкас Красний; міністер пошт — Іван Паливода; державний секретар — Левко Шрамченко.

Армія вирушила в похід уночі з 5 на 6 грудня. Перші бої мала вона з відділом Денікіна на Київщині, а потім зустрілася з дивізією большевицької армії, що наступала з півночі. Військо Денікіна, яке здавалося декому з українських політиків грізною силою, було вже трупом. Недобитки „армії Юґа Росії" шукали зв'язку з Армією УНР для створення єдиного фронту проти червоної армії. Полковник російської „білої" армії Попов писав до команди Армії УНР у Зимовому Поході в січні 1920 року:

„У нас є те, чого у вас бракує — зброя, але ви маєте довір'я населення". Але в'язати себе переговорами з „політичним трупом" — армією Денікіна, Команда Української Армії не схотіла. Так само Армія УНР відкинула пропозицію українських комуністів-боротьбістів, які хотіли з Армії УНР створити свою „Українську червону армію". Уряд і військо УН-Республіки знали добре, що „большевицький комунізм на українському ґрунті не приймається"

Вірна ідеям вільної України, Армія УНР виконала свою повинність перед урядом і народом. Бракувало зброї, і тому Команда Армії Зимового Походу не приймала охочих прилучитися до війська. В квітні 1920 року атака на большевицькі склади в Вознесенську забезпечела Армію УНР зброєю. Але Москва стягала всі більші сили, щоб знищити Армію Зимового Походу. В цей момент приніс Армії УНР добру вістку голова уряду І. Мазепа, що перейшов тодішній кордон з Румунією біля Тирасполя: Армія Зимового Походу могла рушити на з'єднання з бригадами Армії УНР, що були сформовані з почину голови уряду в районі Могилева над Дністром, під командою Олександра Удовиченка. В упертих боях Армія Зимового Походу проломила фронт російської червоної армії біля Джугастри — Ямполя і зразу ж обернулася чолом на Схід. Так завершився Зимовий Похід.

Це діло відваги і віри (всупереч найтяжчим обставинам) показало нерозривний зв'язок ідеї незалежної Української Народної Республіки з народними масами: людність України мала довір'я до до Армії УНР і протягом 5 місяців добровільно давала всякого роду постачання українському військові. Армія УНР захищала українську людність від большевицьких грабувань.

Дальші події не сприяли здійсненню надій Уряду і Армії УНР. Прийшла польська криводушна інтервенція і Ризький договір, що розділив нашу територію між Москвою і Варшавою. Але минуло 20 років, і Польща опинилася під протекцією Москви. З цього видно, що провідники УНР добре бачили головну небезпеку для України і світу, коли вважали, що треба не допустити Москви запанувати над українським народом. Але це завдання для самої України було в той час не під силу. Українська Народна Республіка впала.

Однак, великі діла її синів не забудуться в народній пам'яті, як не забулися славні діла Запоріжжя, про що згадує народна пісня:

„Хоч пропало Запоріжжя,
Та не пропала слава"..

РАДА ДИРЕКТОРІВ УКК...

(Закінчення зі стор. 1-шої)

зидента Д. Галичина. Проф. Добрянський звітував про розгорнену ним широко політичну акцію УКК у Вашингтоні, зупиняючись зокрема на історичній вже резолюції Конгресу ЗДА про встановлення Тижня Поневолених Націй у відповідному проголошенні Президента, як і на акції у зв'язку з недавніми відвідинами Хрущова. Д. Галичин звітував про цілість праці УККомітету і його канцелярії, а зокрема про такі справи, як широка акція у зв'язку з відвідинами Хрущова, переведення Ювілейного Року Мазепи про Український Народний Фонд та ряд інших акцій і, вкінці, про відновлену Комітетом Українців Канади ініціятиву для скликання Світового Конгресу Вільних Українців.

Дискусія над звітами

Уже перший дискутант, а за ним й інші звернули увагу на надзвичайну діловість звітів Голови і Президента, що дало в результаті і таку ж ділову дискусію над ними. — Ряд дискутантів ґратулювали звітодавцям за переведену працю, зокрема проф. Л. Добрянському за переведену акцію в справі Тижня Поневолених Націй. До звітів можна зарахувати і виступ п. Івана Дужанського, директора кампаній в справі Українського Народного Фонду. У дискусії, крім згаданих, забирали голос: Д-р Бачинський, п. Лимаренко, д-р Галан, д-р Комаринський, проф. Грановський, проф. Вовчук, п. Спринський, п. Довгань, мгр Бак-Бойчук, ред. Драган, ред. Зиблікевич, проф. Паливода, ред. Душник, адв. Ярема, адв. Пізнак, ред. Павлович, д-р Стахів, дир. Ревай, проф. Штефан, п. Білинський та ін.

„Гомоніла Україна..."

Дебати над більшістю справ були однозгідні, підкреслювали і наголошували справи, заторкнені в звітах та видвигали нові проблеми. Також і всі рішення після того, як їх стисло з'ясував президент Дм. Галичин, були винесені однодушно, за вийнятком справи Світового Конгресу Вільних Укрїнців. Початково всі дискутанти — за вийнятком трьох: дир. Ревая, дра Комаринського і проф. Штефана — підкреслювали важливість запляннованого Конгресу та звертали увагу на користі, які він може принести для допомоги українській визвольній справі. — Щойно коли прийшли дебати над запропонованою мгром Бак-Бойчуком резолюцією, тоді — як ці дебати схарактеризував цитатом Шевченка інж. Логуш — „Гомоніла Україна, довго гомоніла..." Представник гетьманців ставив, як передумову такого Конгресу, необхідність створення в його результаті всесвітнього „координаційного центру", тоді, як серед прихильників УНРади були здержливі голоси відносно Конгресу саме з застережень, щоб такого центру не творити. Правники вказували на можливість законно-правних комплікацій. В результаті винесено подане вже на початку рішення, щоб справу, в порозумінні з КУК дбайливо перевіряти і щойно тоді виносити конкретні рішення щодо самого Конгресу. Зокрема, підкреслювали дискутанти, необхідно раніше встановити плятформу, на якій такий Конгрес мав би відбутись. Але загальна опінія була недвозначно в користь Конгресу, хоч і з рядом застережень.

Дотації з Народного Фонду і бюджет

В результаті зборів Ради Директорів УКК схвалено також запропоновані Екзекутивою дотації з Народного Фонду на ряд цілей в загальній сумі 1,900 долярів, та й ті можна буде виплатити тільки в міру того, як буде поліпшена фінансова ситуація. През. Д. Галичин, звітуючи про стан каси Народного Фонду, вказав на неспівмірність великої праці і акцій УКК із все ще дуже скромними впливами пожертв до Народного Фонду. Він, як і голова УКК, бюджетовий директор та поодинокі дискутанти висловлювали надію, що громадянство оцінить як пророблену працю УКК, так і його дальші потреби і тепер та зокрема в ювілейному для УКК 1960-му році поставить цій своїй репрезентації до розпорядження куди більші фонди, ніж їх складано досі. На закінчення нарад схвалено ще запроєктований Екзекутивою прелімінар нового бюджету, в якому передбачено 97,000 долярів прибутків і 87,000 долярів видатків.

Наради, що їх усі учасники зараховують до найбільш ділових і творчих, закінчено пізно ввечорі.

Літературна нагорода Марусі Бек

Маруся Бек промовляє під час ювілейного вечора влаштованого 22 листопада ц. р. в Дітройті для відзначення 25-річчя її громадської праці.

Хоч уже минуло кілька місяців від часу, коли відбувся світовий конґрес українського жіноцтва, а нові події його від нас віддалили, та не зайво буде сказати пару слів про його пожнив'я.

Свого часу про той конґрес українська преса подала відомості, але не досить уваги присв'ячено виставці жіночої творчости, що в зв'язку з конґресом була улаштована.

Цю виставку підготував спеціяльний комітет, що його очолила п-і Марія Головей. На виставці показано такі ділянки:

1. Образотворче мистецтво, яке згуртувало 24 мисткині з 42 образами (референтка п-і М. Ржепецька);
2. кераміку з сімома знаними керамічками (референтка п-а О. Вікул);
3. Писанчарство з шістнадцяти писанчарками (референтка п-ні мґр. І. Левкович);
4. Вишивкарство (реф. п-ні О. Кравченюк);
5. Виставка книжок сучасних українських письменниць, що згуртувала сорок письменниць, поеток, публіцисток і науковців.

Комітет докладав усіх зусиль, щоб показати по змозі вичерпно культурні надбання жіночої творчости у вільному світі. Виставка показала сучасне надбання наших мисткинь і виконала оде з гасел конгресу — лицем до сучасности. Виставка виявила активність жінки-мистця у всіх згаданих галузях.

Та найбільшим успіхом виставки було враження, що його вона справила на одну з відвідувачок, високу струнку пані з клясичною зачіскою. Це була одна з доповідачок урочистої сесії конґресу Маруся Бек. А по конґресі ми почули її рішення уфундувати літературну нагороду для жінок-письменниць. Нагородою завідує СФУЖО з допомогою окремого комітету. Фундація у висоті $1,000 (тисячі) повинна бути розкладена на п'ять років. Щороку буде оголошувано конкурс на літературні твори, а відзначені будуть два рівнорядні твори по $100 (сто) кожен. Нагороджені твори будуть друковані в журналах „Наше Життя" і „Жіночий Світ". Подробиці цього конкурсу будуть оголошені пізніше.

А тепер кілька слів про фундаторку. Хто не знає Марусі Бек? Жінка, що власною працею зробила таку кар'єру, якій позаздрив би не один чоловік.

Але не про цю, тепер славну Марусю, хочу писати, а про ту уродженку Америки, що її підлітком батьки — горді лемки вислали до рідного краю. до школи. І в тому малому провінційному містечку Коломиї (як вона сама про це каже в інтерв'ю з ред. Л. Бурачинською) Маруся не тільки навчилася говорити рідною мовою, а й полюбила її. Не тільки навчилася читати, а й полюбила українську книжку і пізнала українську літературу.

Там ми її вперше зустріли.

Не екзотичну американку з долярами, а нашу рідну — близьку. Там разом з нами вона „пластувала", разом з нами брала „верхи Карпат", разом з нами таборувала під зливним дощем на Маківці.

Там вона пізнала проблеми тодішньої молоді, може й бідної матеріяльно, але сильної духом. З тією молоддю святкувала Листопада й Січні, всупереч заборонам поліції. Там вона пізнала країну своїх батьків і навчилася їх шанувати.

І ми горді, що вона була тоді з нами. Якби не було тамтої Марусі, не було б і цієї. А з цією Марусею ми зустрілися на конґресі СФУЖО.

Ми, колишні її шкільні подруги, не розчаровані нездійсненими молодечими мріями, не зломані часом і воєнними мандрівками, зустріли її не зарозумілу від успіхів, а таку ж товариську, якою була вона й там, бо „раз добром налите серце, ввік не прохолоне". — По літах спіткалися ми знову при громадській роботі...

То ж при споминах про ті далекі часи, очі наші питали: „Невже ж це було так давно?", а серце відповідало: „Ні, це було вчора, Марусю!"

Наталія Чапленко.

Китайські комуністи звільнили з в'язниці кол. цісаря Манджурії

Гонг Конг. — Комуно-китайський уряд проголосив звільнення з довгорічної в'язниці колишнього китайського імператора, потім цісаря відновленої за японської окупації держави Манджу-ко, Генрі Пу-ї. Пу-ї, який тепер має 54 роки, був проголошений цісарем Китаю, коли мав два роки, у 1908 році. Але вже в 1912 році Китай був проголошений республікою із першим її президентом Сун Ятсеном, і Пу-ї зрікся престолу. Він відзискав його назад тільки на один тиждень в 1917 році. Японці, окупувавши Манджурію і північні провінції Китаю, відновили монархію в Манджурії з Пу-ї на престолі. Наприкінці останньої війни москалі схопили його й передали китайським комуністам. — Разом із Пу-ї звільнено тепер 30 високих військовиків і державних діячів націоналістичного табору, між ними 4-х генералів, вірних Чіянг Кай-шекові. Проголошено теж амнестію для 25-х інтелектуалів, засуджених в 1957-58 р.р. за „ліберальні" ухили. Всі амнестовані й звільнені буцім-то заявили готовість працювати далі для добра „нового Китаю" під правлінням комуністів.

● **Квіринал**, в якому мешкав през. Айзенгавер під час свого перебування в Римі від минулої п'ятниці до неділі, це палац з 16-го сторіччя, на Квіринальському горбі, одному з сьоми історичних горбів, на яких побудовано античний Рим. Помешкання, що його займав Айзенгавер, зветься „імператорським" від часу, коли мешкав там цар Микола II, коли він приїздив до Риму на вінчання тодішнього наступника престолу, потім італійського короля Віктора Емануїла III з своячкою Романових, чорногорською княжною Оленою. В тому самому помешканні перебували згодом Вільгельм II і Гітлер, а минулого місяця князь Монако Райніє III з дружиною Ґрейс.

● **Прем'єр Іраку**, генерал Абдул Карім Кассім 3 грудня вийшов із шпиталю, в якому перебував після поцілення його трьома кулями в обидві руки в атентаті 7 жовтня ц. р.

● **Виставка мистецьких праць** Олекси Грищенка буде влаштована в квітні 1960 року в чотирьох залях стародавнього замку-музею в місцевості Кань у Південній Франції, де цей мистець постійно перебуває. Це буде 33-тя зчерги виставка творів О. Грищенка й охоплюватиме вона 40-літній період його творчости.

✝

Ділимося

з Ріднею, Приятелями та Знайомими, сумною вісткою, що дня 4-го грудня 1959 року з Волі Всевишнього, по короткій і тяжкій недузі, відійшла у Вічність, на 48-му році життя, заосмотрена Найсвятішими Тайнами,

НАША НАЙДОРОЖЧА І НЕВІДЖАЛУВАНА,

бл. п. ІВАННА з ЄДНАКИХ ҐОЙ

б. учителька „Рідної Школи" в Рогатині, народжена у Стрию, Західня Україна.

ПАНАХИДИ — в НЕДІЛЮ, 6-го й в ПОНЕДІЛОК, 7-го ГРУДНЯ 1959 р., в год. 7:30 вечора, з каплиці пох. заведення Литвин і Литвин в Ірвінґтоні.

ПОХОРОН відбудеться у ВІВТОРОК, дня 8-го ГРУДНЯ 1959 р., в год. 9:00 ранку, з того ж пох. заведення до греко-кат. церкви св. І. Хрестителя, при Мортон вул. в Нюарку, Н. Дж., а звідти на цвинтар „Ґейт оф Гевен" у Винпані, Н. Дж.

Незмірним горем прибиті:

Мати — ОЛЕНА ЄДНАКА
Муж — д-р МИХАЙЛО ҐОЙ
Діти — ЗВЕНИСЛАВА і РОМАН
Сестри — ІРИНА ДЗЕДЗИК і ЛЮБА ЄДНАКА
Шваґер — проф. АНДРІЙ ДЗЕДЗИК
Сестрінки — Богданна ДЗЕДЗИК, Степан ТРЕТЯК, Іван ДЗЕРА з Родиною
і Родина в Рідному Краю

Здійснім мрію Небіжчиці

Ще за життя п. Ольга Петлюрова, дружина славної пам'яті Головного Отамана, висловлювала палке бажання побачити здійснення мрії про побудову пропам'ятного Храму св. Симона в Парижі. На цю ціль Вона особисто часто жертвувала, відмовляючи собі в найпотрібнішому. На жаль, їй не довелося дочекатися здійснення останньої мрії через байдужність та очерствіння багатьох українців.

Вшануймо ж пам'ять Небіжчиці не лише словами, а й реальними пожертвами на здійснення її мрій, на побудову пропам'ятного Храму св. Симона в Парижі.

Подаємо нижче список жертводавців, імена яких не були опубліковані раніше:

Міннеаполіс, Міннесота

Прот. Микола Антохій (від продажу карток)	$80.—
Інж. Дан. Петрівський	50.—

Нюарк, Н. Дж.

Інж. Петро Приходько	70.—

Рочестер, Н. Й.

ДОБРУС	50.—
Філія ОДУМ	30.—
Кибкало Полікарп	15.—
Шабельник Микола	15.—
Соколовський Гнат	15.—
Коваль Роман	15.—
Мінак Федір	15.—
Ликів Михайло	15.—
Некрютюк Василь	15.—
Кропивницький М.	15.—
Карамушко Володимир	15.—
Дудьовський Панас	15.—
Скрильник Методій	10.—
Максимовець Осип	5.—
Штанко Василь	5.—
Кривовіс Кіндрат	5.—
Шкуро Антін	5.—
Васплець Іван	5.—
Сипливий Степан	5.—
Штепа Іван	5.—
Мельник Грицько	5.—
Хорошилів Павло	5.—

Шикаго, Ілиной

Шкребець Григорій	15.—
Настоящий Іван	15.—
Мойсеєнко Володимир	15.—
Лобачевська Оксана	15.—
Бражник Василь	30.—
Білодід Анатолій	15.—
Ростун Василь	15.—
Ляшенко Микола	15.—
Розгін Анназіза	15.—
В'юн Яків	15.—
Коломиєць Анатоль	15.—
317 Від. УРСоюзу	25.—

Ровд Айленд

д-р Ю. Веремчук	20.—
Веремчук Пантел	10.—

Дітройт, Миш.

Бать. К-т Покр. пар.	17.—
Інж. Яцюк А.	5.—

Малтимор, Мд.

Т-во Прих. УНР	15.50

Ню Йорк

д-р Кмета-Теребус	10.—
Новотна Вікторія	15.—

Білойд, Віск.

Петрич Володимир	15.—

Вермонт, Індіяна

Клепачевська Марія	15.—

З попередніми $3,850.—

Комітет по збірці фондів в Америці на будову пропам'ятного Храму св. Симона в Парижі:

Д-р Микола Менжега, гол.
Інж. Юрій Гончаренко, секр.

СССР є 25 років позаду ЗДА — стверджує Сінґелтон

Ню Йорк. — Старший віце - президент Мануфактурної Корпорації Аліс - Чалмерс, Дж. Л. Сінґелтон, який недавно відвідав СССР, стверджує, що СССР відстав від ЗДА в ділянці застосування в практиці стислих наук і інженерії, а в деяких ділянках, як парові турбіни, трансформатори і мотори то Советськ. Союз стоїть 25 років позаду ЗДА. На думку Сінґелтона, більшість продуктів, які він бачив в СССР, не є на стільки добрі, щоб їх можна було продавати в цій країні. СССР є здібний продукувати 20% того електричної енергії, яку продукують ЗДА. Сінґелтон бачив у Сталінграді будову нової електрівні і довідався, що там бракує цементу, а фабрики цементу переносять з місця на місце, де будують нові споруди. На тому самому конґресі промисловців промовляв і секретар армії Вілбур М. Брокер, який казав, що американські війська на теренах союзних держав є конечні, бо вони є там запорукою, що ворог боїться і боятиметься починати війну. „Не смісмо забути, казав Брокер, що совєтсько - китайський бльок має більше як 8 мільйонів вояків під зброєю". Комуністи мають в активній службі 400 наземних дивізій, 450 підводних човнів, і більше як 25,000 модерних літаків. Сінґелтон казав, що ЗДА не сміють попасти в самозадоволення, тільки мусять затримати провід і вести перед у всіх ділянках, щоб не дати себе випередити комуністам.

Короткі Вістки

● **Шеф таємної поліції** у Вашінгтоні Ю. Е. Бофман остерігає власників крамниць та касирів, щоб у передсвятковому часі окрему увагу звертали на підроблені гроші, що їх фальшівники банкнотів стараються в тому часу пускати в обіг. На підроблених банкнотах портрети і печатки менше виразні як на правдивих.

● **Журналіст** пресового концерну Скріппса-Говарда Роберт Рюарк заявляє, що ЗДА також нужденно оплачують своїх дипломатів і високих урядовців, що талановиті люди не затримуються довго на державній службі і переходять до приватних підприємств, де дістають у десять разів більші платні, як на федеральній службі. Здібності деяких осіб не стоять в ніякому відношенні до тієї винагороди, яку їм дає державна скарбниця.

Читайте українські книжки і газети, бо часто читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Мавпа Сем з успіхом відбула подорож в космічні простори

Вашингтон. — 4-го грудня 7-фунтова мавпа Сем з успіхом відбула подорож в космічні простори на висоту 55 миль і підготовила лет майбутньому астронавтові, який має летіти в космічні простори два рази в 1961-му році. Подорож Сема тривала всього 13 мінут, під час яких мавпа зробила 200 миль з летунської бази на острові Воллопс, Вірджінія, понад Атлантиком. Більше клопоту було із знайденням астронавтичної кабінки з мавпою і з відкриттям тої капсулі, бо треба було великої обережности, щоб не пошкодити тварину. Вкінці після 7-ох годин Крайова Аеронавтична Адміністрація могла повідомити всіх про те, що „Сем живе, брикає і щасливий". Ціль цього дослідного лету — випробувати механізм в тій кабіні, в якій полетить людина в космос. В кабіні були інструменти до міряння активности серця, швидкости віддиху, запаморочення під час зменшування притягання і під час тих трьох мінут, коли мавпа була поза всяким притяганням землі. До зовнішньої стіни кабіни були причеплені насіння ячменю, тканини нервів щура, пліснява, культура тканин бактерій, щоб прослідити, який вплив мають космічні простори поза притяганням землі на біологичним аспектом. В травні ц. р. дві мавпи Абел і Бейкер зробили подорож на висоту 300 миль в кабіні ракети „Юпітер". В СССР робили подібні проби з собаками. 5-го грудня мавпа Сем відлетіла до Тексасу, де на летунській базі Брукс коло Сан Антоніо лікар майор Клейд Ґрін буде досліджувати здоров'я цього тваринного пасажира в космічні простори.

Політичний напад на жінку польського дипломата у Вашинґтоні

Вашингтон. — Аж в п'ятницю 4-го листопада дійшла через Варшаву до Вашингтону вістка про напад на жінку другого секретаря польської амбасади в столиці ЗДА Антонія Часра, що 29-го листопада. Польський амбасадор Ромуальд Спасовський протестував проти того нападу в державному департаменті ще на початку минулого тижня. Представник державного департаменту Линколн Вайт висловив співчуття з цього приводу і запевнив, що все зроблено для викриття і покарання напасників. Тепер можна з'ясувати, як той напад відбувся. В неділю 29-го листопада дипломат Антоні Часр виїхав із двома дітьми на прогулянку, а його жінка почувалася відпочити і заснула. Це було між 12 год. і 1-ою по полудні. Коли вона пробудилася, побачила трьох чужих чоловіків в кімнаті. Вона хотіла зателефонувати до амбасади, але їй не дозволили. Вдізливці пробували говорити з нею англійською і німецькою мовами, але бачивши, що вона ними не вміла плинно розмовляти, один із напасників заговорив по польськи і назвав її кілька прізвищ та питався пані Часр, чи вона їх знає. Запитувана не відповідала, і тоді її вдарено так сильно по голові, що вона впала непритомна на підлогу, і такою її застав чоловік, коли коло 7-ої години вечора вернувся додому. Напасники не були бандитами, бо нічого не грабували. Секретар Часр дав знати поліції про напад аж в 9:20 увечорі. Часр уважається справою втікачів. Напад відбувся при вулиці Гарвард, при якій живуть дипломати комуністичних держав.

Зміна реченця висилання ракет в космічні простори

Ню Йорк. — Заступник директора Крайової Аеронавтичної Адміністрації Річард Е. Горнер заявив, що ЗДА змінили реченці висилання керованих ракет до Місяця після невдалої проби з 26-го листопада. В телевізійному інтерв'ю він сказав, що мають відбутися проби висилання ракет на Венеру і Марса, але на Венеру можна буде випустити ракету аж при кінці 1960 року, а на Марса аж до початку 1962 року, бо в тому часі ті планети будуть в найкориснішому положенні до нашої Землі. Горнер казав, що замовлено відповідне число ракет типу „Атлас-Ейбел", яких уживається до випущення „сателітів в космічні простори. Проба з 26-го листопада не вдалася, бо зашивдко відорвався його пластичний „ніс", який спричинився до того, що розлетілися вищі частини ракети.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

МОНЕССЕН, Па. — Б-во св. ап. Петра і Павла, Відд. 338, повідомляє, що **Річні Збори** відбудуться в неділю, 13-го грудня 1959 р., в год. 3:30 по пол., в Укр. Домі при 2-ій вул і 213 Скунмекер Еве. На порядку: вибір Управи на 1960 рік. Проситься членів прибути і вирівняти свої залеглості. — А. Янковський, секр.

АНСОНІЯ, Конн. — Т-во „Запорозька Січ", Від. 67, повідомляє всіх своїх членів, що **Річні Збори** відбудуться в неділю, 13 грудня 1959 р., точно в год. 2-ій по пол., в залі Ліберті. Проситься всіх членів прибути, з огляду на вибір нової Управи на 1960 рік та деякі інші справи. — І. Патуляк, предс.; М. Гузій, кас.; І. Херовський, секр.

ЛУДЛОВ, Масс. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 253, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що **Річні Збори** відбудуться в неділю, 13-го грудня 1959 р., в год. 1-ій по пол., в парохіяльній залі при Lackland St. Управа просить всіх членів прибути. На порядку нарад: вибір нової Управи на 1960 рік та інші важливі справи. Крім цього, просить членів вирівняти свої залеглості до кінця грудня. — П. Павлів, предс.; В. Фіцик, кас.; П. Пилипів, секр.

ДІТРОЙТ, Миш. — Т-во „Запорозька Січ", Від. 75, повідомляє, що **Річні Загальні Збори** відбудуться в неділю, 13-го грудня 1959 р., в год. 1-ій по пол., в залі УНДому при вулиці Мартин. На порядку: звіти Управи, вибір нової Управи на 1960 рік. Довгуючих членів просить вирівняти свої залеглості. — В. Чмир, предс.; П. Павлик, кас.; В. Верещинський, фін. секр.

МІННЕАПОЛІС, Мінн. — Товариство „Запорозька Січ", Від. 385, пригадує всім своїм членам, щоб найдали до половини грудня ц. р. вирівняли залеглі та біжучі членські вкладки. З уваги на надходячий кінець календарного року, Відділ мусить упорядкувати діловодство та замкнути книги. — М. Хома, секр.

ДІТРОЙТ, Миш. — Відд. 175, Б-во ім. св. о. Миколая, повідомляє своїх членів, що **Річні Загальні Збори** відбудуться в неділю, 20-го грудня 1959 р., в год. 1-ій по пол., в залі УНДому при вул. Мартин, з таким порядком нарад: відкриття Зборів і схвалення порядку нарад, вибір Президії, відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів, звіти керівних органів і Контр. Комісії, дискусія над звітами, уділення абсолюторії уступаючій Управі, вибір нових керівних органів, внески і побажання, закриття. По закінченню Зборів — збирання членських вкладок. Проситься всіх членів взяти участь в Зборах та виплатити свою належність, а довгуючих — свою залеглість. — Т. Грицай, предс.; І. Кальниченко, кас.; Ст. П. Крупка, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори Т-ва „Зоря", Від. 69 відбудуться в суботу, 12-го грудня 1959 р., в год. 8-ій веч., в бюрі кас. Мартиніця, під ч. 309 Іст 14-та вул. Просимо всіх членів прийти на Збори. — М. Ликтей, секр.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 266, повідомляє всіх своїх членкинь та членів, що **Річні Збори** і вибір нової Управи на 1960 рік відбудеться в суботу, 12-го грудня 1959 р., в год. 7:30 веч., в церковній залі св. о. Миколая, при Пуласкі вул. Управа запрошує всіх членів на Збори та закликає всіх інших вписуватися в члени УНСоюзу в цім ювілейнім році. — В. Труфин, секр.

КЕМПБЕЛ, Огайо. — Т-во „Сокіл", Відд. 218, повідомляє всіх своїх членів, що **Річні Збори** відбудуться в неділю, 13-го грудня 1959 р., в год. 2-ій по пол., в українській залі при 165 Гордон вул. Ваша присутність обов'язкова. Маємо багато важливих справ, які треба спільно обговорити та ухвалити, а також буде вибір нової Управи на 1960 рік та вибір Ювілейного Комітету, який має зайнятись ювілеєм 50-ліття нашого Відділу, що мав би відбутись в місяці травні 1960 року. Довгуючих членів просимо прийти і вирівняти залеглості. — П. Лесиганич, предс.; С. Бурий, секр.

КЛІФТОН, Н. Дж. — Т-во „Українська Січ", Відд. 182, повідомляє всіх своїх членів, що **Річні Збори** відбудуться в неділю, 13-го грудня 1959 р., в год. 2-ій по пол. в парафіяльній залі при 45-47 Норс Ave. в Пассейк, Н. Дж. Запрошуємо всіх членів на Збори, на порядку яких будуть: звіти Управи та Контр. Комісії та вибір нової Управи на 1960 рік. Довгуючих членів просимо вирівняти свої залеглості, щоб не переносити довгу на другий рік. — М. Філь, предс.; Г. Яськів, фін. секр.; В. Палюх, кас.; М. Хребетко, рек. секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Т-во „Запорозька Січ", Відд. 325, подає до відома членам, що **Річні Збори** відбудуться в суботу, 12 грудня 1959 р., в залі УНДому, при ч. 216-118 Ґренд вул., в год. 8-ій веч. На порядку: звіти Управи, вибір Управи на 1960 рік, проєкт зміни статуту й напрямні праці в користь Т-ва. Просимо про чисельну участь. Зголошуйте кандидатів в члени УНСоюзу. — І. Малик, секр.

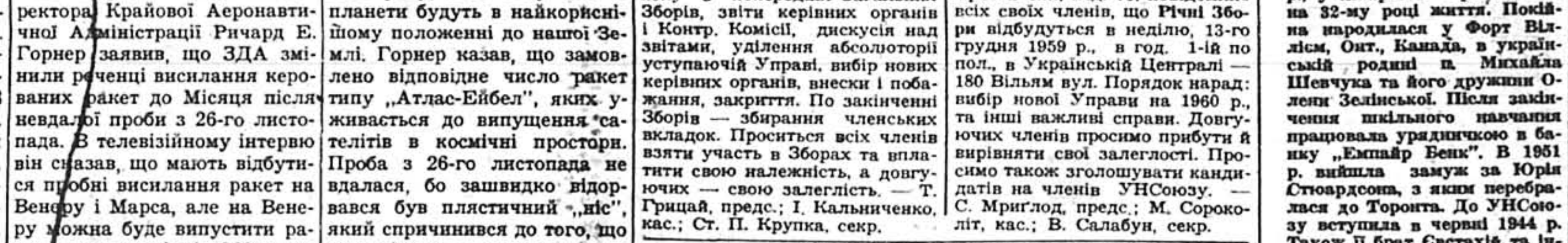
НЮАРК, Н. Дж. — Б-во св. І. Хрестителя, Відд. 76, повідомляє всіх своїх членів, що **Річні Збори** відбудуться в неділю, 13-го грудня 1959 р., в год. 1-ій по пол., в Українській Централі — 180 Вільям вул. Порядок нарад: вибір нової Управи на 1960 р. та інші важливі справи. Довгуючих членів просимо прибути й вирівняти свої залеглості. Просимо також зголошувати кандидатів на членів УНСоюзу. — Ст. Мриглод, предс.; М. Сороколіт, кас.; В. Салабун, секр.

Посмертні Згадки

ВАНОЛЕТА СТЮАРДСОН, з дому Шевчук, членка 441 Відділу УНСоюзу в Форт Віліям, померла дня 23-го листопада 1959 р. у лікарні в Торонті, Онт. на 32-му році життя. Покійна народилася у Форт Віліям, Онт., Канада, в українській родині Михайла Шевчука та його дружини Олени Зелінської. Після закінчення шкільного навчання працювала урядничкою в банку „Емпайр Бенк". В 1951 р. вийшла заміж за Юрія Стюардсона, з яким перебралася до Торонта. До УНСоюзу вступила в червні 1944 р. Також її брат Євстахій та інші члени родини є членами УНСоюзу. Вс. п. Ванолета залишила в глибокому смутку чоловіка, батька, брата, тестів та дальших кревних. Похорон відбувся 25-го ц. м. П. несподівана смерть, що вирвала її з круга найближчих у самому розквіті молодого життя, викликала загальний жаль і щирий сум. В. Ій П!
Перто Голт, секретар.

СЕМЕН ПІЖИЦЬКИЙ, член 427 Відділу УНСоюзу в Ст. Кетринс, Онт. Канада, помер нагло дня 17-го листопада 1959 р. у Ст. Кетринс. Покійний народився 15-го липня 1904 р. у селі Метинов, збаразького повіту, Зах. України. До Канади прибув 30 років тому та зразу поселився у Ст. Кетринс, працюючи увесь час у фірмі Антис-Емпайр. До УНСоюзу вступив в січні 1953 р. Покійний завжди цікавився живо українськими справами та був активним членом місцевих українсько-канадійських організацій, в тому Т-ва Українських Ветеранів та Канадійського Легіону. Похорон відбувся дня 19-го листопада ц. р. з греко-правосл. церкви св. Кирила й Методія. По ньому залишились в глибокому смутку дружина Єфросина та діти Михайло й Лесь. В. Н. П!
Пилип Цибуляк, секр.

ТАРЗАН, ч. 4372. Капітан завдає ударів.

Тепер дії Кросса були приkриті таємничістю...

Він підкрався під кварти-ри залоги і замкнув двері...

А тоді, витягнувши ніж, він пішов тихо на палубу. Нічний сторож хотів зробити алярм, але він швидко був змушений мовчати!